

MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 8. évfolyamosok számára

2021. január 28. 14:00 óra

Időtartam: 45 perc

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Fontos tudnivalók

Tollal dolgozz, és ügyelj a külalakra!

A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.

Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Ha megoldásod ellenőrzésekor észreveszed, hogy hibáztál, a végső választ egyértelműen jelöld meg, a hibásat húzd át!

Jó munkát kívánunk!

1.	<p>Tegyél a megadott szó elé és utána is egy-egy szótagot úgy, hogy mindkét esetben a megadott szófajnak megfelelő szót kapj! A szótagokat írd a vonalra!</p> <p><i>Például: A kiegészítendő szó: ma</i></p> <p><i>Az új szó szófaja:</i></p> <p><i>a szó elé tett szótaggal együtt melléknév: néma</i></p> <p><i>a szó után tett szótaggal együtt főnév: majom</i></p> <p>a) A kiegészítendő szó: rom</p> <p>Az új szó szófaja:</p> <p>A) a szó elé tett szótaggal együtt számnév:rom</p> <p>B) a szó után tett szótaggal együtt ige: rom.....</p> <p>b) A kiegészítendő szó vas</p> <p>Az új szó szófaja:</p> <p>A) a szó elé tett szótaggal együtt ige:vas</p> <p>B) a szó után tett szótaggal együtt melléknév: vas.....</p>	<table border="1"> <tr><td>a</td><td></td></tr> <tr><td>b</td><td></td></tr> </table>	a		b																				
a																									
b																									
2.	<p>Megadtuk négy szólás jelentését. Keresd meg a jelentéseknek megfelelő, de hiányos kifejezéseket a táblázat alatt! Írd a táblázatba a jelentésnek megfelelő kifejezés betűjelét, illetve vele egy sorba a kifejezésből hiányzó igét! Vigyázz, két hiányos kifejezéshez nem tartozik jelentés, ezeket nem kell kiegészítened!</p> <table border="1" data-bbox="210 1326 1382 1794"> <thead> <tr> <th>A jelentések</th> <th>A jelentésnek megfelelő betűjel</th> <th>A kifejezésből hiányzó ige</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>a) összevissza beszél</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>b) kényeztet</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>c) rosszat mond róla, rágalmazza</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>d) azonnal abbahagyja, félbehagyja</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>A felhasználható kifejezések:</p> <p>A) égre-földre B) csapat-papot</p> <p>C) fűt-fát D) tücsköt-bogarat</p> <p>E) tejbe-vajba F) kígyót-békát</p>	A jelentések	A jelentésnek megfelelő betűjel	A kifejezésből hiányzó ige	a) összevissza beszél			b) kényeztet			c) rosszat mond róla, rágalmazza			d) azonnal abbahagyja, félbehagyja			<table border="1"> <tr><td>a</td><td></td></tr> <tr><td>b</td><td></td></tr> <tr><td>c</td><td></td></tr> <tr><td>d</td><td></td></tr> </table>	a		b		c		d	
A jelentések	A jelentésnek megfelelő betűjel	A kifejezésből hiányzó ige																							
a) összevissza beszél																									
b) kényeztet																									
c) rosszat mond róla, rágalmazza																									
d) azonnal abbahagyja, félbehagyja																									
a																									
b																									
c																									
d																									

3. A következő szövegben ma már kevésbé ismert mesterségek nevével találkozol. Keresd meg az egyes foglalkozásokhoz tartozó képeket, és írd ki a szövegből a betűjelük mellé a megfelelő mesterség nevét! Vigyázz, két képek és két mesterségnek nincs párja!

Ma délután nagyon sok dolgom volt. El kellett mennem a pékhez, hogy holnap reggelire vegyek valamit. Utána betértem az optikushoz, ugyanis az utóbbi időben sokat romlott a látásom. Ráadásul eltörött a tejesköcsög, a gelencsér ígérte, hogy mára korongoz egy újat, sőt a suszter is mára lett kész a talpalással. Mivel a lányom esküvőjére készülünk, ezért betértem a borbélyhoz, hogy hozza rendbe a frizurámat, majd beszaladtam a rőföshöz is, hogy megvegyem a szalagokat az asztaldíszítéshez. Sajnos a kádárhoz már nem jutottam el, pedig szükségünk lett volna boroshordókra is.

A)

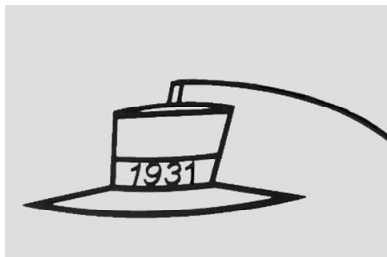
B)

C)

D)

E)

F)

G)

4. Melyik a helyes? Írd a megfelelő jelet a párokban megadott kifejezések közé!

1: az első, 2: a második, x: mindkettő, 0: egyik sem

a) játszunk		játszuk
b) viszhang		kulccsomó
c) cm.-rel		%-al
d) Föld		hold
e) valószínűleg		mégegyszer
f) ke-nyér-ért		meg-ért

a	
b	
c	
d	
e	
f	

5. Az alábbi halandzsavers **vastaggal kiemelt szavai** közül melyik felel meg **leginkább** a meghatározásoknak? Írd a megfelelő szavakat a pontvonalra!

Felség, (...) a nép, a tél-túl **potnát, csart, sugát,**
pohontyot vesztő **nyögsanyarta** nép
tallót **subál, polyhót** vet parlagon,
s ha **pönty** aszalva, **surboly** ha beért,
újpénz fejében vesterát lakik,
zengő **pakád** szavára jár **hokornyást,**
s **dibározik** Bonárdus innepén.

(A szöveg forrása: <https://konyvtar.dia.hu/html/muvek/KALNOKY/kalnoky00556/kalnoky00613i/kalnoky00613i.html>)

a) kijelentő módú, jelen idejű, egyes szám harmadik személyű ige:

.....

b) birtokos személyjellel ellátott főnév:

.....

c) 2 példa a tárgyragos főnévre:

..... és

d) minőségjelző:

a	
b	
c	
d	

6.	<p>a) Egészítsd ki az alábbi mondatokat a fut ige megfelelő igekötős alakjával! Ügyelj az ige megfelelő toldalékolására is!</p> <p>A) A háziasszony nem figyelt oda, ezért a tej.</p> <p>B) Testnevelés órán az osztálytársaimmal a megfelelő távot.</p> <p>C) Mikor észrevettem, hogy otthon hagytam a telefonomat, érte.</p> <p>D) Reggel nagypapa csak az újságot, ebéd után olvassa alaposan végig.</p> <p>E) A tehetségkutató döntősei hamar, az egész ország megismerte a nevüket.</p> <p>b) Írd a pontsorra az alábbi mondatnak azt a szavát, amely megfelel a következő mondatrészeknek!</p> <p>A sűrű rajokban szálló madarak miatt gépünkkel csak másfél óras késéssel sikerült elhagynunk a kis sziget repterét.</p> <p>A) az alany:</p> <p>B) eszközhatározó:</p> <p>C) birtokos jelző:</p> <p>D) az okhatározó minőségjelzője:</p>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px; text-align: center;">a</td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px; text-align: center;">b</td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> </table>	a		b														
a																			
b																			
7.	<p>Egy kortárs meseíró, Tarcsai Szabó Tibor kedveli a játékos névadásokat. Szereplőinek neve gyakran utal viselője valamely tulajdonságára. Párosítsd a meseszereplők nevét a hozzájuk illő legjellemzőbb meghatározásokkal! Írd a megfelelő betűjelet a nevek mellé! Vigyázz, egy meghatározáshoz nem tartozik név!</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-top: 10px;"> <thead> <tr> <th style="width: 40%; text-align: center;">A meseszereplő neve</th> <th style="width: 15%; text-align: center;">A szereplő betűjele</th> <th style="width: 45%;"></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">Wincs Eszter</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Csoroszllya</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Dáridó</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Mágiarakás</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p style="margin-top: 10px;">A) gonosz, vén boszorkány B) szomorú manó C) vidám cimbora D) nagy tudású, bölcs varázsló E) tündérke, aki a hétmérföldes számítógépben lakik</p>	A meseszereplő neve	A szereplő betűjele		Wincs Eszter			Csoroszllya			Dáridó			Mágiarakás			<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px; text-align: center;">a</td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> </table>	a	
A meseszereplő neve	A szereplő betűjele																		
Wincs Eszter																			
Csoroszllya																			
Dáridó																			
Mágiarakás																			
a																			

8. Olvasd el a következő verset, majd oldd meg a rá vonatkozó feladatokat!

a	
b	
c	
d	

Petőfi Sándor: A kutyák dala

Süvölt a zivatar	Az ostor, az igaz,
A felhős ég alatt;	Hogy pattog némelykor,
A tél iker fia,	És pattogása fáj,
Eső és hó szakad.	No de: ebsont beforr.

Mi gondunk rá? mienk	S harag multán urunk
A konyha szöglete.	Ismét magához int,
Kegyelmes jó urunk	S mi nyaljuk boldogan
Helyezettett ide.	Kegyelmes lábait!

S gondunk ételre sincs.
 Ha gazdánk jóllakék,
 Marad még asztalán,
 S mienk a maradék.

- a) Milyen emberi magatartást, viselkedést példáz a kutya a versben?

.....

- b) A vers alapján fogalmazd meg, hogy milyen előny, illetve milyen hátrány származik ebből a viselkedésből! Mindkét helyre egy-egy példát írd!

előny:

hátrány:

- c) Milyen kettősség fedezhető fel a versbéli ember viselkedésében?

.....

.....

- d) Húzd alá azokat a költői eszközöket, amelyek megtalálhatók a versben!

költői kérdés, hasonlat, metafora, keresztrím, megszólítás

9. Olvasd el figyelmesen a következő szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

Verseket, dalokat írtak a pi-ról

Március 14-én (03.14) ünneplik a nemzetközi pi-napot. A matematika egyik leghíresebb számára minden évben rendezvényekkel, vetélkedőkkel, konferenciákkal emlékeznek.

(1) Duplán fontos a természettudósok számára ez a dátum, hiszen nemcsak Albert Einstein születésének a napja (1879. március 14-én jött a világra), hanem a nemzetközi pi-napot is ilyenkor tartják. A π (pi) segítségével számítható ki a kör kerülete és területe, a gömb térfogata, és központi szerepet játszik számos tudományos egyenletben.

(2) 1882-ben a német Ferdinand von Lindemann kimutatta, hogy a pi végtelen tizedes tört, és semmilyen matematikai módszerrel nem állítható elő. Neve egyébként a kör kerületének görög nevéből ered (perimetrosz = kerület), annak első betűje a π (pi). Mindenhol π -vel jelölik ezt a különleges számot, amelynek értéke a kör kerületének és átmérőjének hányadosa. Az általános iskolából hozzuk magunkkal, hogy a pi egyenlő 3,14-gyel. Nagy teljesítményű számítógépekkel több mint egybillió tizedesjegyig számították ki az értékét, de nem jutottak a végére.

(3) Évezredek óta próbálkoztak az emberek a π minél pontosabb meghatározásával. Az ókori Egyiptomban a kör területének kiszámításakor jelent meg a pi mint matematikai probléma. A Nílus mentén élők sokáig hárommal számoltak, később azonban rájöttek, hogy ez a szám nem pontosan három, hanem valamivel több. Az egyiptomiak a π értékeként a 3,1605-öt, a babiloniak a 3,125-öt használták. Az ókor legnagyobb matematikusa, Arkhimédész szintén sokat foglalkozott ezzel a számmal – ő fedezte fel a kör területe és kerülete közötti összefüggést. 1596-ban Ludolph van Ceulen előbb húsz, majd 36 számjegyig számolta ki az értékét. (Ezért a π -t Ludolph-féle számnak is nevezik.)

(4) A pi-nap mára hagyománnyá vált több intézményben, az amerikai kontinensen több egyetem is rendszeresen ünnepli a különlegességekben bővelkedő számot. A Princeton Egyetemen a programok természetesen délután 3 óra 14 perckor kezdődtek. A jeles nap alkalmából rendeztek például piteevést (a pi és a *pie*, azaz pite szavak kiejtése angolul azonos) és Einstein-hasonmás-versenyt is. Almás pitét bárki vehetett, természetesen 3,14 dollárért.

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	

(5) A szám rajongói nemcsak nemzetközi napot alapítottak a π -nek, hanem verseket és dalokat is írtak róla. Az alkotások lényegi eleme, hogy az egyes szavak betűszáma megfelel a pi egymást követő számjegyeinek. (A rímelés nem követelmény.) Az egyik legjobb magyar nyelvű pi-verset Szász Pál matematikus írta:

„Nem a régi s durva közelítés,
 Mi szótól szóig így kijön
 Betűiket számlálva...
 Ludolph eredménye már,
 Ha itt végezzük húsz jegyen.
 De rendre kijő még tíz pontosan,
 Azt is bizvást ígérhetem.”

a) Miért éppen március 14-én ünneplik a pi-napot?

.....

b) Miért a görög *perimetrosz* 'kerület' szóból származik a π neve?

.....

c) Egy magyarországi pi-napon is jó ötletnek tartanád a piteevést? Válaszodat a szöveg alapján indokold!

.....

.....

d) Melyik tudós nevéhez fűződnek az alábbi, a π -vel kapcsolatos eredmények? Írd a tudós nevét a táblázat megfelelő rovatába!

A π -vel kapcsolatos eredmény	A tudós neve
A) a nevéből ered a π egy másik elnevezése	
B) összefüggés van a kör kerülete és területe között	

e) Egy versike első szavait idézzük. Megfelel-e a pi-versek szabályának? Válaszodat indokold!

„*Fel a jóra*”

.....

f) Melyik bekezdés illusztrációja lehet az alábbi kép? Írd a megfelelő számot a pontsorra!

.....

g) Igaz vagy hamis? Karikázd be a megfelelőt!

A) Azért rendeznek március 14-én Einstein-hasonmás-versenyt, mert a fizikus ezen a napon született. IGAZ – HAMIS

B) Egy minden szempontból szabályos π -verset nem lehet megírni. IGAZ – HAMIS

C) Szász Pál verse utal arra, hogy az ókorban a π -nek csak a közelítő értékét tudták kiszámolni. IGAZ – HAMIS

D) Nagy teljesítményű számológéppel meg lehet határozni a π pontos értékét. IGAZ – HAMIS

10. A testmozgás sokak kedvenc szabadidős programja. Vannak, akik a csapatsportokat, míg mások az egyéni sportágakat kedvelik.
10–12 mondatos fogalmazásodban mutass be 2-2 érvet mindkét lehetőség mellett, és fejtssd ki, te melyiket és miért választanád inkább!

a	
b	
c	
d	
e	

Figyelem! A 4 mondatnál rövidebb fogalmazás nem értékelhető! Ha a fogalmazás nem éri el a 10 mondatot, az jelentős pontlevonással jár.

A large rectangular box with a solid black border, containing 25 horizontal dotted lines for writing. The lines are evenly spaced and extend across the width of the box.

A feladatlapban nem jelölt források a javítási-értékelési útmutatóban szerepelnek.

